

toe, maar aan ons gebrekkig middelbaar onderwijs'; Arch. Star Numan 57/2a; GrA. Rapport van de faculteit aan de senaat over het onderwijs in cursus 1852/53: wij achten het *'in het belang van het hooger onderwijs ...* [nodig], dat de toelating tot het zelve, hoe eer hoe beter, door wijze bepalingen beperkt worde'; Hand. TF, 2 juli 1853. Kennelijk reageerde men in het laatste geval op de afschaffing in 1853 van het in 1845 ingevoerde staatsexamen, dat slechte leerlingen van de Latijnse scholen moest keren.

⁷⁹ P. Hofstede de Groot en [D.A. de Groot]: controleur bij kamer van waarborg; (J.F. van Oordt J.W.z.): refactiemeester van de tabak; *I. Busch Keiser*: notaris; *U.P. Goudschaal*: koopman; *J. Sonius Swaagman*:

lakenkoopman; *J.J. Swiers*: schipper/landbouwer; *L. Schukking*: rijksontvanger; [A. Lam]: bakker; [*J. Meijer*]: koekbakker; [*C. Boon*]: garentwijnder; ([A. Verwijs]): bakker?; [*S.F. van Hasselt*]: raad financiën kwartier van Zuthpen; ([S. Muller]): kleermaker; ([A. des Amorie van der Hoeven sr]): koopman; *J. Witkop*: 'zeevaarder'; *I. de Stoppelaar Blijdestein*: koopman; ([*J. Boeke*]): koopman/olieslager; *S. Coolhaas van der Woude*: directeur der verlichting Groningen; [*L.C. Meijer*]: ingenieur bij het kadaster; (*W. Muurling*): gorter. Predikantszonen: C.H. van Herwerden C.Hz., M.A. Amshoff, (L.G. Pareau), *W. Verweij, J.J. Metzlar*, ([H.N. van Teutem]), ([J. ab Utrecht Dresselhuys]), *A. Rutgers van der Loeff*, ([H.G.J. van Doesburgh]), *G.W. Sannes*,

[*S.K. Thoden van Velzen*], [*W.C. van der Zwaag*]. [] = corresponderend; () = elders opgeleid; *cursief* = na 1 sept. 1820.

⁸⁰ Caljé is m.i. te stellig; zie boven, n. 69. Hij houdt geen rekening met het feit dat zijn conclusie op een analyse van vijf cohorten berust en dat er bovendien een aantal onbekende vaders in zijn systeem zitten; vgl. *Gron. universiteit*, 248v., 294v.

⁸¹ Muurling valt wat afkomst betreft onder de 'lagere klassen' (276); daarmee behoorde hij nog niet tot de 'laagste strata' (294v.). Vooral zijn schoonzonen tonen de stijging binnen twee generaties: ze werden alle drie hoogleraar: A. Kuenen te Leiden, J.C. Matthes te Amsterdam en B.H.C.K. van der Wijck te Groningen.